

HARDING SE JE PO-STAVIL NA STALIŠČE OPERATORJEV.

Predsednik je odprto pokazal, da je proti clevelandski konferenci in da bi rad potlačil rudarje.

GOVERNORJI SO ZA "ČASTEN MIR."

Chicago, Ill. — Predsednik Harding se je odprto postavil na stran tistih operatorjev, ki se nočejo udeležiti konference v Clevelandu za končanje stavke. S tem je predsednik potrdil vesti, da njegov kabinet, izvzemši delavskega tajnika Davisa, ne podpira clevelandske konference, pač pa stoji za zakladniškim tajnikom Mellonom, ki je sam premogovniški magnat in kateri je proti kolektivnemu pogajanju z rudarji na temelju štiridržavne pogodbe.

Delavski tajnik Davis je edini član administracije, ki je priporočil operatorjem, da se naj udeležijo konference v Clevelandu, da bo čim prej končana stavka.

Harding je zadnji petek brzojavil illinoiskim operatorjem, ki prezirajo Cleveland in zahtevajo separatno pogodbo ter razsodišče, ter odobril njih stališče. Predsednikova brzojavka se glasi:

"Prejel sem vaš telegram z dne 4. avgusta, v katerem mi sporočate predloge, ki ste jih dali rudarjem v državi Illinois. Odprto rečem, da ne vidim vzroka, zakaj nočejo vaši delavci sprejeti predlogov. Ako se stvar ne da poravnati na temelju tako liberalne ponudbe kot je vaša, tedaj je rudarski položaj zelo zamotan in vlada bo morala najti pot, da se izmota."

Operatorji so javili Hardingu, da so ponudili rudarjem arbitražo.

Takoj po prejemu Hardingove depeše so operatorji zaključili, da ne odpro premogovnikov v Illinois drugače, kakor če rudarji sprejmejo razsodišče; obenem so poslali brzojavko Lewisu. Nato so zaključili konferenco.

Brzojavka operatorjev Lewisu ima sledečo vsebino:

"Operatorji države Illinois so danes zaključili konferenco. Pripravljeno je na ponovni sestanki in vpoštevaje kakršnekoli predloga rudarjev v državi Illinois, ako predlog vključuje najliberalnejšo arbitražno ponudbo, priporočeno po predsedniku Združenih držav; pripravljeno smo dati staro mezdo in druge stare pogoje. Obžalujemo, ker se nečete ozirati na našo ponudbo in hodite po svojih neumestnih poteh. Ljudstvo Združenih držav mora zdaj izjaviti svoje lastne zaključke in mi prepustimo našo stvar v roke ljudstva.

Zato, ker je predsednik z večino svoje kabineta na njihovi strani, smatrajo premogovniški magnatje, da je njih ošabnost ljudska stvar!

Cleveland, O. — Odborniki rudarjev in nekateri operatorji, ki so kapitalisti in bi radi videli, da se čim prej prične delo v rudnikih, obsojajo stališče predsednika Hardinga, ki je s svojo brzojavko illinoiskim operatorjem dal potuho zmogljivim baronom premoga in vrgel poleno pod noge zbornišcem v Clevelandu.

Predsednikova brzojavka je jasen dokaz, da je vlada proti konferenci za skupno pogodbo in da bi rada videla zmago operatorjev, ki hočejo imeti separatne pogodbe po distriktih. Voditelji rudarjev pravijo, da stališče vlade ne odvrne rudarjev od njih programa, ki so ga zaščitili na clevelandski konferenci.

Skupni medni odsek ima svoje redne seje in kakor hitro sestavi načrt pogodbe, se vrši skunna seja vseh zastopnikov obeh strank. Voditelji rudarjev in operatorji, kar jih je v Clevelandu, so zelo optimistični glede izida konference. O znižanju mezde ni več govora in vsi drugi stari nogli ostanejo do 31. marca 1923.

Lewis je dejal v soboto, da po razjanju z operatorji na n-žbu "dega premoga se odpre takoj, ko

OBOROŽENA GARDA SE JE MORALA UMAKNITI VELED PROTESTA PASAŽIRJEV.

Needles, Calif. — Pasažirji na vlaklu Santa Fe železnice, ki je obstal v tem mestu zadnji soboto valed stavke železničarjev, so izjavili, da simpatizirajo s stavarji in obvestili so predstavnike družbe, da ne marajo videti oboroženih stražnikov okrog vlaka. To je pomagalo. Oborožena garda se je morala umakniti v svoje gnezdo.

DA, LJUDSTVO JE NA STRANI ŽELEZNIČARJEV.

POD TEM VTISOM SO SE SEŠLI PREDSEDNIKI ORGANIZACIJ ŽELEZNIŠKIH DELAVCEV NA KONFERENCI.

Govorica kroji, da zadnji teden ni prihajal v Belo hišo delavski nasprotnik Moses Alexander.

Washington, D. C. (Federated Press). — Voditelji organizacij železniških delavcev so se v petek sešli na konferenci pod vtisom, da sta članstvo organizacij in ljudstvo z njimi, da izljudja nadaljne naerhte, da stavka konča z zmago za stavarje.

Poslušajo se seveda raznih sredstev, da končajo stavko z zmago za izboljšanje življenskega položaja železničarjev. Ena tako sredstvo je videti v akciji predsednikov bratovščin železniških prometnih uslužbencev, ko so sankcionirali, da lahko prenehajo s delom, ako pokvarjena železnika oprema ali pa oboroženi stražniki ogrožajo njih življenje.

Prav zanesljivo se o tej akciji store že bolj jasni in točnejši zaključki, ki odobro njih podvzeto akcijo. Ako se to zgodi, bo ustavljenih na stotine vlakov, dokler železniški ravnatelji ne odstranijo nevarnosti, ki ogroža življenje prometnih uslužbencev.

Mogoče je tudi, da konferenca poda samo izjavo, v kateri obljubi finančno in moralno podporo stavarjem, dokler ni štrajk končan.

Jasno še ni, kakšno akcijo podvzamejo pisarji, brzojavni uslužbenci in delavci, zaposleni pri vzdrževalnih železniških departementih. Predsedniki železničarskih organizacij se bodo seveda ravnali po novih zaključkih konference. Najbrž se izdela skupen program, ki bo dal direktivo nadaljnemu delu.

Predsednik Harding ni sprejel Fitzgeralda, predsednika organizacije železniških pisarjev, ampak videl je delegacijo "lojalnih" uslužbencev pennsylvanske železnice. Trdili so, da jih je ostalo na delu 65 odstotkov od vse delavne moči, zdaj jih pa dela 78 odstotkov. Mednarodno društvo strojnikov pa temu nasprotno izjavlja, da je od originalne delavne moči na pennsylvanski železnici 88 odstotkov na stavki.

Govorice iz Bele hiše pripovedujejo, da je bil Moses Alexander, predsednik Narodnega industrijskega konferenčnega odbora, splošne podjetniške federacije, ki nasprotuje delavskim strokovnim organizacijam, na sumljiv način odsoten v zadnjem tednu v notranjih prostorih predsednikove palače. Zdi se, da je bil prve tedne stavke Alexander precej zaupen s predsednikom Hardingom, pa se preje kot ekspert, kako naj se zlozi stavka rudarjev. Slišali so se glasovi, da so ga sprejemali skozi privatni uhod v dolenjih prostorih, kjer ga niso mogli častnikarski fotografi slikti. Svetoval je predsedniku, kako naj do-

(Dalje na 3. strani.)

bo končana konferenca z operatorji polja mehkega premoga. V petek sta bila tu generalorja Michigana in Ohia, ki sta konferirala z Lewisom. Governorji Illinois, Indiane in Pennsylvania se imajo pridružiti vsak čes. Michiganski in ohijski governor sta rekla, da sta dobila vtise, da je mogoče "častni mir" med obeh strankama v Clevelandu. Oba sta za "častni mir" tako da ne bo treba rudarjem, ne operatorjem odrediti se glavnim principom.

ŽELEZNIŠKI MAGNATJE SO OSTALI TRMASTI.

OBDRŽATI HOČEJO STAVKOKAZE V SLUŽBI, STAVKARJI NAJ PA PONIŽNO PROSLJO ZA DELO.

Tako se glase prva neoficijalna poročila. — Gospodje se mogoče že premisljajo.

New York, N. Y. — Predsednik, ki 148 železniških družb so se zbrali v New Yorku, da odločijo o zadnji predsednikovi proposiciji. Zborovanje je obdajala ves dan velika tajnost in šele proti večeru se je izvedelo, da so železniški predsedniki ostali trmoglavi. Predvsem zahtevajo, da se predsednikova proposicija tako tolmači, da stavarji ostanejo na delu, stavarjev pa sprejmejo toliko v delo, kolikor jih potrebujejo. Z drugimi besedami to pomeni, da hočejo železniški predsedniki kaznovati tiste delavce, ki so delavni za organizacijo, poleg se pa lahko znebe še nekaj starih delavcev. Kadar se to zgodi, naj šele železniški delavski odbor odloči o starostnih vrstah.

To pomeni, da železniški ravnatelji niso odnehali od svojih zahtev za las in da so odklonili predsednikovo opozicijo.

Pisarenje o pogojnem sprejemu predsednikove proposicije, o katerem pisarji šmukavarski listi, je navaden "bluf", ki je pripravjen, da ga konsumira javnost.

Iz neoficijalnih virov se je izvedelo, da je na konferenci bila debata vroča. Predsedniki zapadnih in južnih železniških družb so bili za predsednikovo proposicijo, ravnatelji vzhodnih železniških družb, katere vodi Loree, so pa bili proti.

Medtem, ko železniški ravnatelji ostanejo v svoji trmi, prihaja iz Fresno, Cal., glas, da banke ne posedajo denarja lastnikom sadnih vrtoev, ker je Santa Fe železniška družba odredila, da se sadje ne sprejema za odpadljatev. Podjetniki, ki se pešajo z razvažanjem in raspošiljanjem sadja, izjavljajo, da bo najmanj petdeset milijonov dolarjev izgube, ako se usvini odpadljatev sadja le za par tednov.

Washington, D. C. — V političnih krogih govore, da se predsednik Harding ne poslužuje groženj, pa naj se razvija položaj v stavki železničarjev in rudarjev kakor hoče.

V delavskih krogih tolmačijo to govoricco, da privatni bizniški interesi pritiskajo na predsednika, da naj nastopi najostreje proti stavarjem in se obrne na kongres za pomoč. V bizniških krogih pa tolmačijo to govoricco, da predsednik ne zgrozi železniškim in premogovniškim podjetnikom, da vlada prevzame železnice in rudnike. V nekaj dneh se pokaže, kako naj se razume ta govoricca.

Senatni voditelji pa izjavljajo, da imajo že pripravljeno predlogo, da vlada prevzame železnice, ako nastane taka potreba. Predloga bo že predložena v prihodnjem tednu.

ŽELEZNIČARJEV SLABEGA PREGLEDVANJA LOKOMOTIV.

Milwaukee, Wis. — John Kilbrie, premikač, zaposlen pri milwanski železnici, se nahaja težko ranjen v bolnišnici. Postal je žrtve slabega pregledovanja lokomotiv. Zlomljeno ima nogo in poleg je zadobil še težke poškodbe na telesu. Peljal se je na lokomotivi šte. 1516. Stal je na stopnici, ko se je odtrgal tram pri zračni zavori, ki je padel prek tračnic. Kilbrie je pa bil potinjjen med lokomotivo in tender.

AMERIŠKA UNIJA ZA CIVILNO SVOBODO PROTESTIRA.

New York, N. Y. — Ameriška unija za civilno svobodo je odpslala protestno brzojavko Shonpu, governorju države Colorado, ker je generalni adjutant P. J. Hamrock izgnal William Z. Fostera iz države. Brzojavka je sestavljena v precej ostrem tonu in kliče governorja, da naj odgovori na to početje.

MILJON OTROK V AMERIKI OPRAVLJA MEKDNO DELO OBSTANEK.

Washington, D. C. — Biro za ljudsko štetje poroča, da je v Združenih državah več ko milijon otrok od 10. do 13. leta, ki si morajo z mezdnim delom služiti svoj kruh. Natančno število je 1.060.838. Na vsakih tisoč dečkov je 118 malenčkov, ki delajo v tovarnah, delavnicah, prodajalnicah, pisarnah itd.

PONESREČEN POIZKUS ZA IZRAVNAVO STAVKE.

NAČRT SENATORJA PEPPERJA SE NI OBRNESEL.

Ali ima to ponesrečenje kakšno zvezo z intervjujem generala Pershinga?

Washington, D. C. (Federated Press). — Splošno se govori, da senatorju Pepperju iz Pennsylvanije dela velika preglavica, da je bil Pinchof imenovan governorjskim kandidatom v Pennsylvaniji. Odkar je pa poznal, da njegovo navdušenje, da se posvojevo miliciarske čete, ni pričelo priduacirati premoga, je zadobil novo navdušenje. Imel je izdelan načrt, po katerem naj konča rudarska stavka in ta načrt je predložil predsedniku Hardingu.

Pravijo, da je rekel: "Mr. predsednik, kako boate končali rudarsko stavko?" "Želim, da to vem," pravijo, da je mr. Harding odgovoril: "Ali imate vi načrt?"

Pepper je pričel pripovedovati svoj načrt. Harding mu je naročil, da naj ga spiše v formi predloga, katerega Harding predloži obeh strankama. Pepper je tako storil. Ko je zopet prišel, je bil pri predsedniku Hooverju.

"Kaj pa vi mislite o tem. Hoover?" je vprašal predsednik in je izročil izjavo svojemu glavnemu svetovalcu.

Hooverju se je nagubanilo čelo, ko je prečital par točk.

"Ne bo nič, vse je napačno, je zunaj pota, po katerem ima hoditi vlada, ko obravnava položaj."

"Toda, mr. tajnik," je segel v besedo Pepper, "kaj naj pa storimo? Nekaj se mora izvršiti. Kaj pa je vaš načrt?"

"Razvite zastavo," je rekel Hoover zelo nejevoljno in dvignil je svoj kazalec.

"Kaj pa mislite s tem?"

"Well, senator, jaz menim, ako ne bo ta stvar izravnana v enem tednu, moramo razviti zastavo in izročiti generalu Pershingu po veljivosti."

To je povest. Ali ima lahko kakšne zveze ali stike z dejstvom, da je intervju s generalom Pershingom po izjavi Hooverja napram Pepperju podal javnosti precej informacij, kako armada lahko pomir stavarje, ne da bi se uničila lastnina?

KOVINSKI DELAVCI SO SOLIDARNI.

Paterson, N. J. — Vsi delavci, 225 po številu, so prenehali delati v Cookovih delavnicah, podružnici American Locomotive kompanije, ko so jim ukazali, da prično popravljati lokomotive, ki so jih poslale v popravilo ericjske železnice. Akcija je bila podvzeta v soglasju pripravila kovinskega departamenta v Ameriški delavski federaciji.

Delavci so že pred več dnevi odglasovali, da ne bodo popravljali lokomotiv železniških družb, pri katerih stavarjejo železniški delavci. Brzojavka so bile poslane združenim delavskim strokovnim organizacijam v Schenectady, Dunkirk in Richmond, v katerih imajo American Locomotive kompanija svoje delavnice, da podvzamejo enako akcijo, ako jih silijo popravljati lokomotive.

MEHIŠKI DELAVCI BOJKOTIRALI AMERIČANE.

Indijska taktika v svrhu osvoboditve mehiških revolucionarjev iz ameriških ječ.

MILJON DELAVCEV V BOJKOTNI AKOLJI.

Mexico City, Mehika. — (Fed. Press. Poroča F. W. Leighton.) — Generalni bojkot Američanov in ameriškega blaga v Mehiki prične aredi avgusta. Miljon organiziranih mehiških delavcev se je poslužilo te akcije z namenom, da prisli vlado Združenih držav na pomlodičenje Ricardo Flores Magona, Librado Rivera in drugih mehiških političnih jetnikov, ki so zaprti v Združenih državah. Za gibanjem stoji Generalna delavska zveza, Confederation Region Obrers, Federacija železničarskih unij in razne radikalne organizacije.

Do dolgo časa so delavske organizacije v Mehiki poskušale na diplomatični način vplivati na vlado v Washingtonu za osvoboditev Magona in drugih Mehikanecv. Ameriške organizacije za splošno amnestijo so posedovale pri predsedniku Hardingu in justičnemu tajniku Daughertyju, toda Harding in Daugherty sta ignorirala do danes vse prošnje. To je kopno raskalo mehiške delavce. Magon in Rivera sta na široko znana v Mehiki. Stara revolucionarja sta, ki sta že pred petnajst leti agitirala proti trinogu Diazu. Takrat sta v Kaliforniji izdajala revolucionarni list "Regeneration" in za časa Tafta sta bila vršena v ječo v Los Angelesu. Za časa Carranza sta morala zapustiti Mehiko in med vojno sta bila zopet aretirana in obsojena na pet let ječe na podlagi vojnih zakonov, ker sta pisala proti vojni.

Magon je bolan v ječi. Na obeh se mu dela bela mrena. Rivera ima tudi znake jetike. Kljub temu ju noče Harding izpustiti iz ječe. Zaprta sta v Leavenworthu, Kans.

Ko niso vai apeli nič pomagali, so se delavske organizacije v Mehiki odločile za indijsko taktiko bojkota in nekooperacije. Bojkotne določbe so dalekosečne. Železničarji ne bodo vozili vlakov, na katerih bo ameriško blago in ameriški pasažirji. Pristanišni delavci ne bodo izkladali in nakladali ameriškega blaga. Mehiški delavci bodo prenehali delati v tovarnah in drugih podjetjih, ki so last Američanov. Pri tem bodo najbolj udarjeni petrolejski magnatje. Uslužbeni v hotelih in restavracijah ne bodo stragali ameriškim gostom; šoferji ne bodo vozili Američanov. Vrhutega je bil objavljen apel na delavce in ljudstvo v splošnem, da naj ne kupuje blaga, ki je prišlo iz Združenih držav.

Enrique Flores Magon, brat zaprtega Magona, ki je bil tudi nekaj časa politični jetnik v Združenih državah, a zdaj je svobodan v Mehiki, je obelodanil apel na mehiške delavce, ki se glasi med drugim:

"Nekateri pravijo, da kapitalist nima sre. To je zmeta. Kapitalist ima sre, toda njegovo sre je v denarni močnji. Zabolite ga torej v mošnjo. Bojkotirajte kapitalistovo blago. Bojkotirajte vse, kar prihaja in odhaja v Združene države. Bojkotirajte, bojkotirajte, bojkotirajte toliko časa, dokler ne bodo naši bratje svobodni!"

FORDOVI NAZORI O WALL STREETU.

Clayton, N. Y. — "Izravnavo v železničarskem štrajku in rudarski stavki ne bo, dokler denarni interesi v Wall Streetu nadaljujejo s svojimi poizkusi, da gospodarijo v industriji," je rekel Henry Ford, ko se je tukaj mudil s svojo jahto. "Ti interesi tise za vsakim nemirom v delavskih in kapitalističnih vrstah. Dovolite tovarnarjem in lastnikom industrije, da ravnajo s svojimi delavci kot ljudmi, plašajo naj jim prehranitveno mezdo, določijo naj jim delovne razmere, ki navajajo k lastni izrazovitosti in napredovali bodete pri odpravi boja."

SEDEMNAJST ŽELEZNIŠKIH DELAVCEV ARETIRANIH.

St. Louis, Mo. — Na peticoje Chicago, Burlington & Quincy železnice je zvezni sodnik Miller odredil aretacijo sedemnajst železniških delavcev. Železniška družba obtožuje delavce, da so prelomili sodniško prepoved, ki je bila izdana v zadevi stavke. Kršenje sodniške prepovedi se je zgodilo v Hanibal, Mo. Sodnik je menil, da so kršenja kriminalna in civilna. Sodnik je zopet podaljšal sodniško prepoved, katero je izdal 16. Julija, za deset dni na prošnjo Missouri Pacific železnice.

TO JE SVOBODA, DEMOKRACIJA ALI KAR ŽE HOČETE!

Piqua, O. — To mesto je popolnoma v peteh "višnjevih zakonov". Okrog 17.000 prebivalcev ne more iti ob nedeljah nikamor drugam kakor v cerkev, ako nočejo ves dan šepeti doma. Prebivalci ne smejo kupiti časopisov in zaprta so vsa gledališča, trafike, garaže, prostori s sladkimi pljčkami in hladilnicami in lekarni. Cestna železnica počiva in ravno tako avtomobil. Restavracije so odprte samo eno uro opoldne.

FRANCIJA IN ANGLIJA SE DRŽITA ZA VRAT.

Voditelji entente se ne morejo odločiti, kaj naj storijo z Nemčijo.

NEMOCI SO IZGNANI IZ ALIJE.

Paris, 2. avg. — Brzojavka iz Londona se glasi, da je Lloyd George predlagal na večerajnji seji konference, da Anglija in Francija poverita njunje sporne točke ligi narodov v rešitev. Francoski krogi so proti temu, da bi liga obravnavala spor glede moratorija za Nemčijo.

Finančni ministri in izvedenci so sprejeli večino predlogov Velike Britanije.

London, 12. avgusta. — Lloyd George, Poincare, Theunis in Schanzer so večerj sedem ur debatali glede moratorija, pa se še niso sedinili. Anglija je predložila deset pogojev za dovoljenje moratorija in finančni odbor je odobril šest pogojev.

Strasbourg, Alzacija, 12. avg. Petsto nemških prebivalcev je bilo izgnanih iz Alzacije in Lorena na ukaz francoske vlade. Politijski prefekt je obvestil Nemce, da se morajo takoj posloviti. To je začel tek represalij, ki jih izvršuje Francija nad Nemčijo zaradi škodnjinskega konflikta.

KNJIŽE ZA PODUK ANGLEŠČINE V MEHIKI SO NEMOVALNE.

Tako je izjavil mehiški naučni minister Roberto Haberman.

Mehiko, Mehika. — Naučni minister Roberto Haberman je izjavil pred dve sto učitelji angleškega jezika, da je knjiga "How to Learn English", ki je zelo razširjena v Mehiki, nemoralna. Dejal je, da je knjiga namenjena odraslim in ne otrokom, da napravi iz tujezemskih delavcev 100-odstotne Američane. Napolnjena je s nedemokratično propagando in mesto da podučuje ljudstvo, pa preprečuje poduk. Tovaršike delavce nbi, da naj vedno vstopijo skozi zadnja vrata, da naj bodo vedno lojalni in spoštivi napram svojim višjim. Služkinje se uče, kako se naj obnašajo, da bodo servilne in ponižne. V kratkem povedano je vsebina taka, kakršno je narekoval vladajoči razred za nižje razrede.

Ta knjiga je bila v porabi v Mehiki, ker ni bilo druge. Haberman je pripravil učiteljem, da naj skupaj izdelajo novo knjigo, ki odgovarja potrebam dežele. Menil je, da nekateri pravijo, ako se mladi ljudje ne uče spoštovanja do višjih, zakaj pa jaz ne zahtevam od učiteljev, da spoštujejo mene. Povdarjal je, da pričakuje od vsakega, da se tako obnaša, kot čuti. Koncem konca jim je priporočil, da naj se organizirajo.

St. Louis, Mo. — Na peticoje Chicago, Burlington & Quincy železnice je zvezni sodnik Miller odredil aretacijo sedemnajst železniških delavcev. Železniška družba obtožuje delavce, da so prelomili sodniško prepoved, ki je bila izdana v zadevi stavke. Kršenje sodniške prepovedi se je zgodilo v Hanibal, Mo. Sodnik je menil, da so kršenja kriminalna in civilna. Sodnik je zopet podaljšal sodniško prepoved, katero je izdal 16. Julija, za deset dni na prošnjo Missouri Pacific železnice.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vrstajo.

Narodnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$2.50 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in na inženstvo \$4.00.

Naslov na vso, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v obljepaju n. pr. (Julija 31-22 poleg vsakega imena na naslova pomeni da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovite je pravčasno, da se vam ne ustavi list.

CARJEVANJE DENARNE MOŠNJE.

Le semintje se posveti za trenotek, kako nevidno vladna denarna mošnja in narekuje ljudstvu, kako naj živi, koliko ur naj gara za tiste, ki lastujejo vsemogočno denarno mošnja.

Stavkujoči železničarji so podali izjavo, ki pokazuje jasno kot beli dan, kako kraljuje in ukazuje denarna mošnja. Iz te izjave podajamo le tole, da se čitatelji prepričajte, da carjevanje denarne mošnje ni navadna izmišljotina, ampak je gola resnica:

"Organizirana denarna sila, ki je imela v načrtu in je tudi izvedla narodni program za znižanje mezde, je seveda služila očividno najprvo velelastnikom vrednostnih papirjev. Oni tvorijo majhno skupino, nanj jih je kot 50,000 izmed 100,000 ljudi, ampak organizirani so najbolj močno in dovršeno v Združenih državah. Pet odstotkov obresti od \$10,000 je plačalo pred vojno letno mezdo tovariškega delavca. Ali takoj po vojni ni mogel lastnik \$10,000 po pet od sto obrestne obveznice plačati iz tega dohodka več mezde za šest mesecev takemu delavcu. Učinek višje mezde (v dolarjih) in višje cene, ako se trajno vzdržita, bi bil tak kot osebni davek na lastnika določene vloge, kar bi povzročilo bolj enakomerno razdelitev vojne butare, kot jo dovoli finančna sila, ki gospodari v našem družabnem, industrijskem in političnem življenju."

V teh besedah je povedano, kako caruje denarna mošnja. Manj kot petdeset tisoč ljudi je vpriporilo gonjo za odprto delavnico, da se povečajo njih dohodki in da ljudstvo nosi vojno butaro. Ta nezatna manjšina je odredila, da morajo pasti cene poljakim produktom, kar se je tudi zgodilo, ne glede na to, da je veliko farmerjev prišlo na boben in je precej bank po deželi bankrotiralo. Ti kuponorezci so odločili, da se mora mezda rudarjem, železničarjem in drugim delavcem znižati, poleg pa še podaljšati delavni čas.

Lastniki določene vloge, ta nezatna skupina 50,000 ljudi, je pronašla po končani vojni, da ima še lepe milijone, a ti milijoni se ne bodo tako obrestovali kot pred vojno. Izdelala je svoj načrt, po katerem opleni ljudstvo. Padla je po delavcih in farmerjih, da jih prikrajša na sadovih njihovega dela, da tako sebi pomnoži premoženje.

Tako je carjevanje denarne mošnje, katero ta manjšina 50,000 ljudi moli kot svojega malika.

Ali tako carjevanje denarne mošnje pa govori odločno ljudstvu, da je treba način proizvodnje in distribucije blaga tako preurediti, da denarna mošnja ne bo več carjevala in ukazovala. Sedanji gospodarski sistem daje prednost denarni mošnji, da tlači in izkorišča ljudstvo. In to lahko ljudstvo izvrši, ako rabi pravilno volilni listek in glasuje za kandidate, ki jih postavi socialistična stranka. V socialističnem gospodarskem sistemu bo vzeta moč denarni mošnji. Konec bo njenega carjevanja.

Dokler ljudstvo ne zapopade te resnice, bo carjevala denarna mošnja. Imeli bomo stavke, deflacijske poljskih produktov, gospodarske krize z vsemi zlemi posledicami za delavce in farmerje.

Zmagovite delavske stavke ustavijo carjevanje denarne mošnje za trenotek, ne opravijo pa njenega carjevanja. Le spremenitev kapitalističnega gospodarskega sistema v socialistični prinese trajno odpomoč proti carjevanju denarne mošnje. Ta spremenitev je pa nemogoča, dokler ljudstvo voli v postavodajne zbere poslance, ki so z dušo in telesom za kapitalistični gospodarski sistem.

Ogromna ljudska večina trpi zaradi carjevanja denarne mošnje in zaradi tega je odvisno od te ljudske večine, da pove z glasovnico na volišču, da je sito carjevanja denarne mošnje. Dokler se ljudstvo ne zaveda te svoje svete dolžnosti, nam tarnanje o slabih časih ne prinese odpomoči. Oboževalci denarne mošnje niso še nikdar nič dali za stok in jadikovanje ljudstva, ampak svojo energijo so vedno posvetili delu, ki jim je osiguralo odebilitve denarne mošnje. Kajti čim bolj se redi denarna mošnja, tolikor mogočnejše caruje in ukazuje.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Walsenburg, Colo. — Stavka tu okrog mirno poteka. Tu pa tam se čuje o kaki razprti med stavkarji in stavkokazi, kar je pač umevno, ker zaveden stavkar ne more niti pogledati stavkokaza, ko se srečata, tako je ogrožen radi nezavednosti najeteža.

Za časa, ko je pričela stavka, smo bili na Delcarbonu, Colo. Vse je bilo tedaj dobro, niti eden naših ni šel na delo in vsi stavkarji so bili kot bratje med seboj. Eden kakor drugi sta bila istih misli, da bodo ostali doma tako dolgo da bo stavka končana z smago rudarjev. Vse je bilo dobro dva tedna, potem pa so pričeli prihajati rujavokozci, najeti Mehičani, za njimi so prišli Italijani in Madžarji in končno še nekaj naših ljudi. Gospodje so uvideli, da lahko dobijo zadostno število stavkokazev, pričeli so nositi letake po hišah, v katerih so napovedovali stavkarjem, da morajo na delo ali pa iz stanovanj. Tako smo pri nas dobili dva poziva, da se izselimo, tretjega pa nismo čakali več. Prej kot ga je superintendent prinesel, smo se selili.

Imeli smo časa dovolj za selitev, zato smo se selili podnevi in ne tako kot trdi nek rojak, da smo šli iz hiše ponoči. Ponoči se še nikdar nismo selili. Sploh imajo zd nas mnogo za povedati nekateri rojaki, kar pa bi jim odsvetovala, da opustijo. Jaz drugih ne obrekujem, tako naj tudi oni opuste vsako obrekovanje. Tu bi pač veljal najboljši pregovor, naj vsak pred svojim pragom pome in nikjer ne bo smeti.

Dasiravno smo morali iz kompanijske naselbine, me za to ni prav nič sram, tako ni sram mojega moža, ki mu ni treba nositi klobuka poveznjenega na oči, kot delajo tisti, ki so ostali po kompanijskih stanovanjih in so na strani podjetnikov — naših sovražnikov. Prej jim človek, še ni toliko zameril, toda sedaj, ko se bližajo zadnji in odločilni trenutki stavke, je pač neodpustljivo.

Tu na Walsenburgu so stavkokazi bolj "nobel". Na delo in z dela grede jih namreč spremljajo stražniki. Se pač vidi, da so slabotni na umu kakor na telesu, zato jih je treba stražiti. Moj mož pa je dovolj močan in ni mu treba hoditi v senci bajoneta na delo. Tako straža bi sploh vsakdo moral smatrati za nekaj najbolj aramtnega, kar se sploh more zgoditi pod solncem.

Pozdrav vsem stavkarjem. — Annie Verblach.

Virgen, Ill. — Ofenziva proti delavskim organizacijam se pridno nadaljuje križem Združenih držav kakor po ostalem svetu. Človek se nehoti vprašuje, zakaj je tako nasprotstvo. Zakaj hočejo znižati plače vsem delavcem in podaljšati delovni čas? Čemu so odpuščali delavce iz delavnice, rudnikov in tako naprej? Še več enakih vprašanj bi si človek lahko sestavil. Na vsa ta vprašanja je prav lahak odgovor, in sicer, da se vse to vrši v povečanje in ohranitev čim večjega svetega profita.

Sedanji marsikateri delavec skipluje z glavo, ko izreka krilate besede: "Oh, kaj boš tožil in zabaval, saj bo boljše." Drugi govore, da bo dobro, saj imamo dobrega predsednika v mr. Hardingu, ki ima vso moč v svojih rokah. A sleherni delavec, ki vidi le tako daleč kot seže njegov nos, je lahko prepričan, da izkoriščanje delavstva še ne bo tako kmalu prenehalo, dokler bodo imeli vsi politično moč v rokah velepodjetniki in dokler bo prevladoval današnji družabni sistem. Če hočemo izboljšati položaj za delavstvo, moramo predvsem vzeti podjetnikom iz rok njihovo politično moč in nadomestiti sedanji sistem s socialističnim. Da to dosežemo je treba dela in še enkrat dela, ker kolo napredka se sicer vrtil, toda počasi.

Po zadnjem mojem dopisu se je oglasil rojak iz naselbine, pa ni prišel s stvarnimi argumenti v javnost. Hvali se kot velikega naprednjaka, pri čemur najbrže misli, da ga ni po nespretnosti njegove enakega v naselbini. Človek lahko sodi po njegovem izjavjanju, da ne pozna v tej delici delavskega in političnega življenja. Postavlja se s tem, da je naročnik lista in se sklanja, da jaz morda nisem bil, ko sem prišel iz stare domovine. Zakaj nisem prišel k njemu in mu svetoval pritepati v klub, takoj ko je prišel v to naselbino, me vprašuje. O naroč-

tu na Proletarca pravi, da mu denarna sredstva ne dopuščajo, če pa list dobi v roke, da ga skrbno prečita, morda celo bolj kot dopisnik, ki je naročnik na ta list. Po takem izgovarjanju nikakor ne daje pravih argumentov. Takih kot je on je dovolj, namreč, da bi bil samo eden rojak v naselbini naročen na list, brali bi ga pa vsi. Če je tako navdušen za listanje, bi se bil gotovo že naročil na list.

Dalje še piše o državljanstvu in naprednih organizacijah. Dopisnik bi se moral še malo bolj podučiti in tedaj bi ne pisal tako. Pravi, da so mu znani socialistični nauki ter je v stari domovini glasoval za socialistične kandidate, do čim so prišli iz Amerike glasovali za duhovništvo. To je sicer lepo od njega, če je tako delal, pri tem pa ni treba drugih prikazovati v nasprotnem taboru in samega sebe hvaliti kot naprednjaka.

Deset dolarjev nagrade, pravi, da mi da, če mu morem dokazati, da je šel v kraje za delom, kjer se je vršila stavka. Dalje pravi da ni bil kot v Indianapolisu in Terre Haute. Kdo pa je bil tedaj tisti, ki je šel v Rockwood, Pa., Somerset Co. Zato je pač dober dokaz v Prosveti v št. 116. Dopisnik se mu nadalje še zahvaljuje, da se upa toliko v javnosti poročati. To je pač dovolj dokazov.

Dopisnik daje priporočila o državljanstvu in pravi, da se drugače sploh ne more priteževati nekdo pravih socialistov, ako ni državljan. To je gotovo; če so ali če bodo vsi takega mišljenja, kot je dopisnik omenil, potem samo pričakujemo, da bo še prišlo nekaj, saj drugi delajo za nas.

Ta kratki odgovor dopisniku zadostuje, če hoče zvedeti še, od kdaj sem naročnik na Prosveto in na Proletarca, pa naj se obrne na uredništvo.

Pozdrav zavednim stavkarjem. Frank Dersich.

Morgantown, W. Va. — V šoli sem bil za onega, ki tam za pečko kleč, pisali pa so drugi. Nekateri so pač bolj sposobni za to in drugi za ono. Ko sem odslužil ona leta za šolsko pečko, sem dobil službo na gmajnici in dobil saržo pastirja. Zaradi "zveste službe" sem bil od tam premeščen h krompirjevcem (ne mislite kakim vojaškim domobrancem), to je bilo na njivo, tja, kjer okopavajo krompir. In slednjič, ko je dezertiral nekdo od mladičev, sem zasledil jaz njegovo lastno mesto. Ves čas pa mi ni ugajala druga stvar bolj kakor stavljanje ali upor.

Ko sem šel za boljšim kruhom v to deželo zlata, sem slednjič vendar enkrat naletel na primerno službo "helperja" ali stavkarskega pomočnika pri premogarijih. Bo še lo; za drugo se ne morem pritoževati, samo ne vem, če bo od jarda ali od ure. Bom še videl, kadar dobim ček. . . .

Zadnje čase so mi rekli, naj kaj dobrega napišem. Srečen bi bil, če bi mogel in znal kaj prav dobrega napisati. Kar dobrega bi se pač prileglo posebno nam stavkarjem, ker imamo bolj slabe plače, v prodajalnah pa je vse tako salamensko drago. Napisal bi kar poln papir samih dobrih stvari in vse izročil izrjeni kuharici, da jih pripravi kuhane ali pečene na mizo. Tudi cele koše toženja in jokanja bi spravljal skupaj ali težko, zelo težko, da bi bilo kaj dobrega.

Onega kompanista ali bosa, ki ju imam na piki, bi tako oštel na papirju, ali verjemite, da se ju ne prime, tako sta trda. Po moji sloki pameti jaz bolj držim na smeh kot na jok. To je primerno posebno za nas Westvirginčane, ki imamo itak že bolj li monaste obraze, kajti od tu se je že davno preselila vsaka tolažilna kapljica, zdaj naj se torej še z jadikovanjem sitimo!

Dobra organizacija, nič stavkokazev in da se še s kakim trgovcem dobro poznaš, pa peljemo naprej, dok' bode spet mogotei v silo — nazaj na delo nas prosili — in dobro plačo dali nam. . . .

Že prej bi bil kaj pisal o stavki, ali pri nas spadamo pod unijo U. M. W. of A., torej ne smemo delati več kakor osem ur. Kaj bom naredil v tem kratkem času. Za pisavo sem sploh premočan. Svinčnik pritlanem — zložim se. Noča ne premorem, tečem k sosedu, ga ni doma. Odložim selo stvar za drugi dan in tako gre naprej. Že 1. aprila smo začeli stavkati in jaz tedaj pisati, pa bomo menda skupaj dogotovili. Kakor vidite, spadamo pod U.

M. W. ter k bratakim podpor-nim društvom, torej smo sami bratje. Zadnje čase je po neki fari tako zvonilo, da me je naš pridigar v enem slovenskih listov kar za tri mesece obsodil v nebena. Mislim, da me bo pri drugi pridigi zopet prišel med brate na ta svet.

Kar hojim se že, če bomo morali, kar nas je "knapov" kmalu zopet poslušati vrišč onih parnih piščalk in ropot, ki ga bodo delale lokomotive. Ali treba je vsaga tistega "trubelnja". Denar naj nam dajo, denar, nas pa naj pustijo v miru in mi bomo nje. — Planinec.

SLIKE IZ NASELBIN.

Herminie No. 1, Pa. — Skoro vem, da čitateljem našega lista, posebno onim, ki jim je znano ime Herminie, se zdi sumljivo, kaj je vzrok, da ni dopisa otdod. Sicer je veliko Slovencev v tej naselbini, ki so sposobnejši za pisanje od mene, toda volje ni. Zato pa bom jaz na kratko opisal naše razmere.

Kolikor se tiče stavke, smo še vedno na trdnem stališču, da še trdnjeje se držimo kot smo se držali pričetkom stavke; tudi podamo se ne prej, dokler ne dobimo tako naročeno od naših skrbnih voditeljev U.M.W. of A. s pogojem, da je smaga na naši strani. Grom, ki je bučil v Washingtonu, D. C. in burja, ki je savela tedaj nad vse premogarske naselbine, s namenom, da nas preplasi in spravi nazaj v rove pod morda še slabšimi pogoji kot so bili kdaj prej, nista imela uspeha. Naše vrste so ostale trdne, savest se je utrdila še toliko bolj. Svoj viharjo zastave nad stavkami premogarskih operatorjev in rudnikov "v proslavo realitve operatorjev", da jim bo mogoče še dalje izkoriščati rudarje, a le naj viharjo, vsi njegovi načrti so se izjalovili. Premoga ne dobijo na površje in ga ne bodo dobili, dokler ga ne bomo spravljali mi.

Novi "premogarji", ki sedaj opravljajo delo v rovih, producirajo za polovico manj premoga kot so ga pričetkom stavke. Že večkrat sem poročal, da je pri dveh rovih Oshing Ocean in Keystone Coal Co. nekaj prostovoljcev. Se večinoma črnci in še ti nestalni. Pridejo in spet grede. Čitatelji pa naj ne mislijo, da tu nimamo nobenega belokošca, še več. Skoro sram me je povedati, da je celo nekaj naših nekdanjih bratov, članov SNPJ, da opravljajo delo pod nelepim imenom. Dobro je le to, da jih ni veliko in ko bo stavka končana, bom vsa njihova imena prav zvesto popisal.

Kakor zaslužijo, tako bi morali ravnati s njimi, pa kakor vidimo, še sedaj nekam čudno postopajo s njimi. Ti vražji deputiji so Francejina in Naecka na lepem pretepli in jima poleg tega še dali prosto vožnjo v Greensburg v zapor. Naece je bil seveda prost z izgovorom, da je dober državljan. Njegova žena je ponosna nanj in pohvalila se je, da zasluži po \$9, na dan.

Stavkarji ne bodo pozabili, kdo je bil tisti, ki jim je podaljševal stavko in s tem trpljenje, tedaj se jim bodo spremenili časi, kakor se bodo spremenili tudi tistim, ki sedaj dobro služijo.

Markce in Jožek sta bila še hujše prizadeta od goriomenjenih, kajti od deputijev sta bila tepena s količki po glavah. Poleg vsega sta se morala še preseliti nekam v Clarge, kjer nadalje opravljata delo v rudnikih. Kako je sedaj z njima se sicer veliko govori, koliko je resnice, ne vem.

Z žalostnim srčkom nanznanjam, da nam je neizogovna smrt ugrabila sobrata Franka Koba po dvehmesečni bolezni. Zdravnik mu je velel, da je boljše zanj, ako gre v bolnišnico. Deveti dan v bolnišnici je še zaželel, da bi rad govoril s svojim bratom Louisem, na kar se je brat hitro podal tja. Isti dan, dne 2. avgusta ob pol devetih zvečer, je brat zaspal za vedno. Ranjki je bil samec in prišel v Ameriko leta 1902. Dvajset let se je torej mučil za prostor, v katerem zdaj stanuje.

Rojen je bil v vasi Vrh pri Dovč, št. 1. fara Stopiče, okraj Novo mesto na Dolenjskem. Tu zapušta brata in tri bratrance, v starem kraju pa očeta, mater, dva brata in štiri sestere. Ranjki je bil član jednote devet let in umrl v starosti 39 let. Bil pri društvu Prostonislec, št. 78 SNPJ. Društvo mu je dne 4. avgusta pridelilo lep pogreb po civilnem obredu na pokopališče v Irwinu. Zahvaljujemo se vsem sosednjim društvom za številno udelež-

bo pri sprevedu, društvo Bistrica št. 63 SNPJ, Edinost, št. 23 SNPJ in lokalni št. 5281 U. M. W. of A. iz Riltona, društvu Trdnjava, št. 80 SPZ in lokalni št. 4395 v Herminieju za podjeljene vence. Predsedniku društva št. 87 SNPJ, br. Mike Sternu izrekamo vso čast za ganljivo nagrobnico v slovensčini. Govoril je tudi br. Anton Zornik.

Pred pogrebom smo se zbrali ob eni uri skupaj v domači dvorani in od tam odkorakali kake tričetrt milje daleč do stauovanja ranjkoga. Ko so videli deputiji prihajati toliko množico proti Keystone Coal Co., so postali v nemirni in skakali sem in tje. Stari varuh Jožek jim je rekel naj malo potrpijo, da bo prinesel "pihavnik", kakor so nam pozneje povedale žene stavkokazov, Mislili so, da gremo nadjne in je izgledalo tako kot da ne vedo, da bo pogreb. Ko smo prišli na ono mesto, so bili še med nami dobre oboroženi policaji, ki so veleli, da imajo od serifa nalogo nas vse postreljati kot pse, ako bomo marširali odtam dalje. Mirno smo posedli po naših nad 50 pripravljenih avtomobilih, oni pa so nas čakali na konjih s puškami obrnjenimi proti nam.

Od Keystonea smo se v sprevedu pomikali po glavni cesti iz Irvingtona čez Herminie. Na pota čez Herminie smo videli oborožene deputije in črnce, ki so nas sornno gledali. Imeli pa smo smolo na tej poti, kar pokazuje, kako velika je zloba kompanijskih prilimjencev. Drugi avto vozeč za zastavo, ki je bil obložen z venci, je odpovedal in vence smo morali odločiti. Imel je vse predrtokolesje. Tako so odpovedali avtomobili drug za drugim skoro vsi avtomobili predno smo prišli na pokopališče. To so povzročili oni naši "prijatelji" ki bi radi delali mir s puškami in oni, ki jim pravijo, da so dobri ameriški državljanji. Natrosili so po cest. evkovec, kateri kebiji so se zapili v avtomobilake obročne in tako onemogobili vožnjo. To njih nesramno početje so se upali izvršiti nam na cesti, od katere mi vsi plačujemo visoke davke.

Tak je položaj nas stavkarjev v sedanjem času. Vsi, ki imate volilne pravice in ki si jo morete preskrbeti, jo dobite, da boste odali naš dan v volitev svoje glasove v prid delavskim kandidatom. V tem je naše edino orožje, da jim vzamemo moč in postavimo na krmilo ljudi, ki bodo delali postave za čiščenje tudi nas trpih in ne samo bogatinev ter njihovih prilimjencev. Če bomo zmagali pri volitvah, bomo imeli pravico do izražanja svojih misli, dočim je sedaj nimamo.

Pohvalili bi še boga naših vinarov, ki jih je obdaroval, da s zadovoljstvom lahko obiramo. Kakor nalašč nas je letos obdaril toliko bolj po Pennsilvaniji, ko imamo časa dovolj.

Pozdrav vsem stavkarjem. Bodimo neomajni do konca! — Anton Jazbinšek.

Kratkočasnice.

Prepir. — Diplomati se je razjezil nad svojim slugom in ga zmerjal: "Vi vol, vi ste osel, govedina, svinji ste podobni, vi prase. . . ." — "Moj gospod, nehajte me vendar zabavati s vašimi parlamentarnimi izrazi," ga je prekinil sluga.

Lep rasgled. — Turist je pripeljal trebušnega meščana na vrh gore. Po napornem plezanju, da je kar lilo od meščana, mu je kazal globoko dol in nifine. Poglejte, kako krasna dolina leži doli pod nama", mu je razkazoval. — "Zakaj ste me pa pripeljali v to skalovje, ostala bi bila doli."

Vsak po svoja. Ladija je zapuščala otok v južnem morju. Družba potnikov je še dolgo stala na krovu in gledala za manjšajočimi se oblikami gričkov, kjer je preživela srečne dneve.

"Kako ugodna klima", je rekel meteorolog.

"In ljudje, kako aroke in silkovite so njih postave", je pristavil slikar.

"Čistokrvno pleme", izjavlja modro antropolog.

"Pa sami analfabeti!" reče zase nadučitelj.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

New England, N. Dakota. — Pišite na "Glasilo Seljaške stranke na Hrvatskem", ki brskone izhaja v Zagrebu. Druga glasovila nimamo. — Pozdrav! Springfield, Ill. — James v angleščini pomeni Jakob. — Pozdravi!

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press).

Delavsko gibanje v Avstraliji. Drugi letni vseavstralski kongres strokovnih unij se je vrnil v Melbourne zadnji teden junija. 170 delegatov je bilo navzočih. Razgled čez splošni položaj v zadnjih šest mesecih in konkretni načrti za bodočnost sta bili glavni točki programa. Položaj v Avstraliji za delavce je zdaj slab kakor po vseh deželah. Brezposelnost, utrgavanje mezd in nategavanje delavstva. Poleg tega pa še razdor v delavskih vrstah. Avstralski delavci, ki so imeli lepe načrte za paralelno industrijsko in politično akcijo, so morajo zdaj umikati. Kongres se je izrekel proti nadaljnjemu znižavanju mezd in podaljševanju delavnika ter sprejel ostro resolucijo proti vsaki novi vojni. — Strokovne unije so imele ob koncu leta 1921 vsega skupaj 703.000 članov; od teh je 622.000 moških, 81.000 pa žensk. Te številke dokazujejo, da je 59 odstotkov vseh delavcev v Avstraliji organiziranih, dočim je med delavkami 32 odstotkov organiziranih. — Medtem pa, ko neprestano raste število članov, pada število unij, kar je dokaz, da se ideja industrijskega unionizma vedno bolj realizirajo. Leta 1913 je bilo 432 unij raznih strok, ki so imele skupaj 498.000 članov, ob koncu leta 1921 je pa bilo 382 unij s 703.000 člani. Tekom leta 1921 je bilo v Avstraliji 624 industrijskih sporov, v katere je bilo zapletenih 888 družin in posameznih delodajalcev in 165.100 delavcev; v stavkah je bilo izgubljenih 1.286.185 delovnih dni in čez pet milijonov dolarjev na mezdah. — Provincija Queensland je še edina avstralska provinca, ki ima delavsko vlado. V tej provinciji so živila povprečno eden dolar cenejša in ravno tako je stanarstva en dolar nižja kakor v ostalih provincih. — Na tisoče doslužnih vojakov je danes brez dela. Avstralski kapitalisti so pozabili na svoje obljube med vojno in se ne brigajo za bivše vojake; ravno tako se ne briga centralna vlada, ki je pod kontrolo kapitalistov. — Mezde se znižujejo na celi erti. Mezda ovčarjev je padla na stopnjo leta 1917; 40.000 ovčarjev je prizadetih. V jeklarski industriji je mezda znižana za 25 odstotkov, lastniki premogovnikov pa zahtevajo 33 odstotkov znižanja. Delavci se čvrsto upirajo in stavke so na dnevnem redu. Kovinski rudniki večinoma počivajo. Mednarodni kongres rudarjev, ki se je vrnil prejšnji teden v Frankfurtu na Nemškem, je poslal gorke pozdrave ameriškim rudarjem, ki so na štrajku. Kongres je poslal apel na organizacije rudarjev v vseh deželah Evrope, da naj prispevajo najmanj 10.000 sterlingov funtov (\$44.000) podpore ameriškim rudarjem, ki stavkajo že devetnajsti teden. Frank Hodges, tajnik rudarske unije v Angliji, je predložil tozadevno resolucijo, ki je bila sprejeta. Organizacije se pozivajo, da naj hito s podporo, ker ameriški rudarji so že v stiskah. Podpora naj bo znak simpatij in solidarnosti. — Enajst držav je zastopanih na kongresu z več ko dvema milijonoma organiziranih rudarjev. Howat poziva k složenemu delu. Alexander Howat, odstavljivi predsednik kansaskih rudarjev, je te dni v zaporu naslovil na rudarje in druge delavce sledečo izjavo: "Rudarji in železničarji! Stojte z ramo ob ramo za svoje pravice. Povejte vsemu svetu, da je prišel čas, ko se morajo spoštovati pravice trpečega delavca. Rudarska unija preživlja kritične čase. Vsa sila naše organizacije se mora združiti v tej stavki in priložiti zadnji udarec sovražniku svobode in pravice delavstva. Rudarji in železničarji bojujejo boj vsega ameriškega delavstva. Polagoma, toda sigurno, bodo pripravili barone premoga in železnice na njih kolena. Delodajalci so šele zdaj začutili silo in moč delavcev, delavci pa tudi zdaj spoznavajo svojo moč, ako stojte združeni za skupno stvar."

Razne vesti.

(Federated Press).

STAVKARJI V NEW YORKU SE STRINJAJO Z JEWELLOM. New York, N. Y. — Tukajšnji stavkarji se strinjajo z Jewellom in odklanjajo predsednikovo sugestijo, da bi železniški delavski odbor odločil o starostnih pravicah. Poslali so tozadevno brzojavko B. M. Jewellu, predsedniku železniškega departamenta v Ameriški delavski federaciji in voditelju železničarske stavke. "V interesu 25.000 stavkujočih železniških delavcev vzhodnega distrikta odobravamo Vaše stališče glede odklonitve kompromisne propozicije predsednika Hardinga," je brzojavil David Williams, tajnik centralnega stavkovnega komiteja, Jewellu. "Nastanjeni v distriktu, izpostavljenemu napadu s strupenim plinom so naši člani prenesli napad brez omejitosti in morala stavkarjev je popolna. "Veliko stavkarjev je bivših vojakov, ki so se bojevali pod zvezdnato zastavo za demokracijo v zadnji vojni. Ti ljudje so bili priča, da so naši takozvani ameriški železniški ravnatelji najeli ceneje kitajske in indijske delavce, da zlomijo stavko. In pod nobenim pogojem ne bodo bivši vojaki dovolili, da ta mešanica neizkušenih tujezemskih delavcev postanejo priljubljeni uslužbenci na železnicah, da se zadosti avtokratim željam ameriških železniških kajzerjev in uvedejo razmere industrijske sužnosti za železniške uslužbence. "Dovolite nam zagotoviti, da ne maramo kompromisa in da se boj izvojuje do končne odločitve zdaj in tako kot zasluži, da sedanja administracija v kontroli naše vlade dokaže, ako je za pravo američanstvo ali za taka vrsta američanstva, kot zastopa pest trodvratnih uradnikov, ki bi vprostavili vso deželo, da zadoste svojemu poželjuju po moči." Železniški uradniki, ki so se tukaj sečili, da uvažujejo predsednikovo propozicijo, so ugrožani z razdvajenjem v lastnih vrstah. O nekaterih je znano, da so za predsednikov predlog. Drugi, katerim načeluje L. V. Loree, so pa izizvalni. KONFERENCA ZAGOVORNIŠKOV KOTROLE PORODOV. Portland, Ore. — (Federated Press.) — Ameriška liga za kontrolo porodov namerava imeti konferenco v tem mestu prihodnje leto. To pa zaradi tega, da bodo imeli povabljeni gostje iz Orijenta krajšo pot. Župan George I. Baker v Portlandu, ki ima samo enega otroka, se zelo jezi glede tega. Pravi, da bo preprečil konferenco, če le more. Županovo stališče je zbudilo v Portlandu vroče debate za in proti kontroli porodov. Neke žene je javno v časopisu vprašala župana, če je kaj študiral psihološka in socialna vprašanja. Župan je odgovoril, da vsa njegova naobrazba stane štirinast dolarjev. Nekatere političarke pravijo, da je kontrola porodov potrebna za inozemce in boljše, toda pristne ameriške matere bi morale roditi najmanj po tucat otrok. Pridigarji so mnenja, da je porodna kontrola all right za revne družine. BITKA S STAVKOKAZI V BUFFALU. Buffalo, N. Y. — V petek so se obnovili igredi na ulicah, ko je cestnoželezniška družba poslala več vozov s stavkocazi na ceste. Pod eno karo je eksplodiral dinamit in štiri osebe so komaj ušle smrti. Sodišče je prikočilo družbi na pomoč in prepovedalo rabo busov, katerih se poslužuje občinstvo tekem stavke in popolnoma zanemarja stavkocake kare. Kljub temu so busi v prometu. Policijski pravi, da jih ne more preprečiti. TRIJE SOCIALISTI V WISCONSINU SO ŽE IZVOLJENI. Milwaukee, Wis. — Volitve poslanov se vrše šele v novembru, toda trije socialistični kandidati se že izvolijo. Nasprotne stranke niso v njihovih okrožjih postavile nobenega protikandidata in valed tega se smatrajo izvoljenim. Zmagoviti socialisti so: Frank J. Weber, tajnik sveta strokovnih unij; Thomas M. Dancan, tajnik šupana Hoana, in Olaf C. Olson, sin občinskega odbornika. Olson bi najmlajši poslanec v legislaturi; star je 24 let.

Japonska gradi bojne ladje kljub "razoroženju".

(Federated Press.)

Tokijo. — (Federated Press.) Japonska vlada gradi nove bojne ladje s polno paro kljub paktu, ki je bil sprejet na washingtonski konferenci za omejitve mornarice. Graditveni program za prihodnja tri leta je sledeči: štiri 10.000-tonske križarke, štiri 7000-tonske križarke, 24 1500-tonskih križark in 28 modernih podmornikov. Ker ni nobene omejitve za podmornike, mora neizogibno slediti konkurenca v križarkah in Japonska se je namenila za odprto tekmo na Pacifičnem oceanu. Washingtonska pogodba vključuje le glavne bojne ladje, to je drednate, ne omenja pa križark in lahkih križark. In kaj izgubi Japonska, ako nadomesti eno veliko drednato z dvaintridesetimi križarkami? Japonaki navalisti pravijo, da bodoča vojna na Pacifiku bo koncentrirana v napadih na trgovske parnike in za te napade so lahke križarke najpripravnejše. Desettisočtonske križarke bodo opremljene z osempačnimi topovi in bodo tvorile najmočnejšo lahko bojno eskadro na svetu. Štirindvajset tisočpetstotonskih križark je namenjenih za napade na trgovske parnike. O da! Japonska je za razoroženje na suhem in morju! Saj so tudi druge kapitalistične države! Socialisti na Burškem imajo večino. Duanaj, 20. jul. — (Pisмено poročilo.) — V burški zbornici — Burška je kos zapadne Ogrske, ki je na podlagi santihermanske pogodbe pripadla Avstriji — katere je bila otvorena 15. julija, je 13 socialistov, 10 klerikalcev, 6 agrarcev in 4 velenemci. Tu je dokaz, kako hitro je oživelo socialistično gibanje v tem delu Ogrske, kjer je bilo prej potlačeno, dokler je gospodaril tiran Horty tudi v tej pokrajini. Burška ima okrog 300.000 prebivalcev. Pri volitvah so dobili glasov: Socialisti 50.067, klerikalci 39.995, agrarci 22.008 in velenemci 19.029. Burška ima proporcni volilni sistem. Sunjatzen, bodoči predsednik Kitajske? Šangaj, 12. avg. — Tukaj se je raznesla vest, da bo dr. Sunjatzen, ki je na potu semkraj iz Kantona, bodoči predsednik združene Kitajske. Voditelj parlamenta v Pekingju so mu baje ponudili predsedništvo, ako sprejme kandidaturu. DA, LJUDSTVO JE NA STRANI ŽELEZNIČARJEV. (Nadaljevanje s prve strani.) volji, da se "boj izvojuje do končne odločitve." Njegovi nasveti so povzročili politično nezgodo na eni strani, na drugi pa niso zbrali strokovnih organizacij. Zdej mu niso več naklonjeni, uhod v dolenjih prostorih pa zopet služi "slučinčadi in trgovcem." Nihče ni tožil, da je mr. Harding na skrivaj sprejemal W. Z. Fosterja ali katerega voditeljev rudarske stavke v svojih privatnih prostorih, v družbi z načelnikom protivniške federacije organiziranih podjetnikov v deželi. Bert M. Jewell, vodja stavke železničarjev, odgovarjajoč na propagandistične govornice, da je nek član kabineta potrdil izjavo železniških ravnateljev, da je predsednik spremenil svoje mnenje glede ponovne vpostavitve starostnih pravic z dne 31. julija, je izjavil, ki je stvar pokazal Cuylerju, predsedniku društva železniških predsednikov, da je vsakdo lažnivec, ki trdi, da je predsednik spremenil svoje propozicije še po tem, ko jo je nam pokazal. Govornica se je širila najprvo, da je predsednik najprvo pristal na delno vpostavitve starostnih pravic in da so železniški delavci in Cuyler odobrili ta načrt, kasneje pa je objavil propozicijo, ki je popolnoma priznala vpostavitve starostnih pravic. Harding ravno tako trdi, da ni bila njegova propozicija spremenjena. Cuyler je pa spremenil svoje mišljenje, ko je zapustil Belo hišo. Zdi se, da je kasneje prejel ukaze iz New Yorka. Pri pogajanju. — "Kakor sem rekel, prav rad bi z vami menjal stanovanje, pa se mi zdi malo preveliko za mene, peškarja." "Veste kaj, jaz vam lahko pustim tu kar mojo staro!" "Kaj je paradoks?" — Če nekdo od svojega predstojnika dobi prav "dolg nos", pa ne more na to niti kihati.

Zakoni o materinski pokojnini.

(Federated Press.)

New York (Jugoslovanski oddelek F. L. I. S.) ILLINOIS. Pravico do podpore imajo matere vdove ali matere, katerih mož je popolnoma onespobojen. Pogoji: Da je pomoč potrebna, da se obvaruje otrok od zanemarjenja in da se ohrani družinsko življenje. Da mati ne poseduje nikakih nepremičnin ali premičnin razun pohištva ali dote v vrednosti od ne čez \$1000. Pogoj je, da družina ne more vzdrževati otroka. Mati mora biti sposobna za vzgojo svojih otrok in mora biti v korist otroka, da ostane doma pri materi. Mati lahko dela nekoliko dni izven hiše. Nastanjenost: Mati mora stanovati tri leta v dotični county. Mora biti državljanica Združenih držav ali vsaj mora imeti prvi par. V tem poslednjem slučaju dobivajo podporo samo oni otroci, ki so se rodili v Združenih državah. Mož je moral ob svoji smrti ali, ko je postal onespobojen, stanovati v državi. Starost otrok: Pod štirinajstim letom. Podpora: Za eno dete \$15. na mesec; za vsakega nadaljnega otroka, po \$10. na mesec. Največja mesečna podpora za eno družino sme znašati \$60. Podpora se lahko daje v denarju ali v potrebščinah. Za slučaj bolezni ali izvanredne potrebe more se nakazati začasno večja podpora. Trajanje: Sodišče lahko sprejme podporo, ako se mu zdi primerno. Lahko tudi raztegne podporo dokler otrok postane 16 let star, ako je otrok bolan ali neposoben za delo. Uprava: Podpora dovoljuje Juvenile ali County Court. Sodni uradnik preiskuje vsak slučaj in poroča sodišču, na kar sodišče obravnava o tem. Sodni uradnik mora tekem časa, ko se izplačuje podpora, obiskati in nadzirati dotično družino. Sredstva: Iz blagajne dotične county. INDIANA. Pravico do podpore imajo matere, ki imajo nepreskrbljeno ali zanemarjeno dečo. Pogoji: Da sodišče (Juvenile ali Circuit Court) je mnenja, da je dotični otrok nepreskrbljen ali zanemarjen in se nahaja pod skrbništvom Board-a of Children's Guardians. Starost: Za dečke pod 16. letom in deklice pod 17. letom. Podpora: Za otroke pod 5. letom, 60 centov na dan, za otroke čez 5. leto 50 centov na dan. Uprava: Podpora izdaja Board of Children's Guardians. V imenu države nadzira Board of State Charities. Sredstva: Podpore se izplačujejo iz blagajne dotične County. IOWA. Pravico do podpore imajo matere vdove ali one, katerih mož se nahaja v ustanovah, ki jih upravlja State Board of Control. Pogoji: Da je mati siromašna in ni v stanu skrbeti za svoje otroke. Ona mora biti sposobna za oskrbo svojih otrok; za otroka mora biti koristno, da ostane doma pri materi. Starost: Otrok mora biti pod 16. letom. Podpora: Za eno dete, \$2. na teden. Uprava: Podpora dovoljuje Juvenile Court, District Court ali Super Court. Sodni uradnik preiskuje vsak slučaj in poroča sodišču, ki na to sklene o stvari. Sredstva: Podpora se izplačuje iz blagajne dotične County. NOVICE IZ JUGOSLAVIJE. BELGRAJSKO PISMO. V Beogradu, 14. julija 1922. (Proračunska debata. — Posojilo, kriza?) V parlamentu se vrši že skor mesec dni načelna proračunska debata. To je prvič v naši državi, da se parlament peča z državnim gospodarstvom in zato je umevno, da je ta debata silno dolga — in dolgočasna. Vsi govorniki ponavljajo skoro eno in isto. Kritika vladine politike in njenega gospodarstva — je celo od strani vladnih poslanecv — ostra in zasuljena. Socialistični klub je v načelno debato postavil štiri govornike in konstatirati moramo, da so vsi štirje imeli govore, ki so vzbudili

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 2. aprila 1904. Inškop. 17. junija 1907 v državi Illinois. GLAVNI STAN: 2637-39 30. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODESKI. Predsednik Vincent Colnar, podpredsednik Andrew Vidick, R. F. D. 7, Box 52, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik boljšijskega oddelka, Blue House, gl. blagajnik John Vagrich, urednik glasila, John Zavertnik, upravitelj glasila Filip Godes. FOTOTNI ODESKI. John Underwood, predsednik, 406 W. May St., Springfield, Ill., Martin Zelenkar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vidic, Box 673, Ely, Minn., John Terrell, Box 161, Lawrence, Pa., John Gucinski, 414 W. May St., Springfield, Ill. BOLNIŠKI ODESKI. OSREDNJE OKROŽJE: Blue House, predsednik, 2637-39 30. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VZHODNO OKROŽJE: John Gucinski, Box 266, Mena, Ill., Martin Zelenkar, 14821 Piquette Ave., Cleveland, O. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sulic, Box 104, Green, Kans., za avtorizacijo, Max Mare, Box 108, Hubli, Wisn., za avtorizacijo, Mike Sugel, 2423 S. Washington St., Murray, Utah. Nadzorni odbori: Frank Zalta, predsednik, 2124 So. Crawford / Ave., Chicago, Ill., Frank Semoch, 2600 Preaser Ave., Cleveland, O., William Siben, 2605 So. Clark St., Cleveland, Ohio. ZARUČITVENI ODBORI. Predsednik: Frank Alot, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Green, 2622 W. 26th St., Chicago, Ill. Joe Siben, 1908 E. 62nd St., Cleveland, Ohio. Vrhovni zdravnik: Dr. R. J. Kern, 6282 So. Chas. Ave., Cleveland, O. POZOR! — Korrespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnom uradu, se vrši tako: VSA PISMA, ki so namenjena na gl. odbornike, se posiljuje na predsednika S. N. F. J., 2637-39 30. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE POSILOVJE, Bolniške tajništvo S. N. F. J., 2637-39 30. Lawdale Ave., Chicago, Ill. DENARNE POSILJATVE IN STVAHI, ki so stališče gl. izvrševalnega odbora in jednote vohijo se posiljuje na tajništvo S. N. F. J., 2637-39 30. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE V SVETI BLAGAJNINOVNI POSILJE se posiljuje na tajništvo Blagajništvo S. N. F. J., 2637-39 30. Lawdale Ave., Chicago, Ill. Vse pritožbe glede posiljevanja v gl. odbornikov uradu se naj posiljuje Frank Zalta, predsednik nadzornega odbora, Blue House, 17. junija 1907. Vsi povelji na gl. poradni odbor se naj posiljuje na tajništvo John Underwood, 406 W. May St., Springfield, Ill. Vsi dopisi in drugi spisi, namenovani na tajništvo in sploh vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se posiljuje na tajništvo "Prosveta", 2637-39 30. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

občo pozornost. Niso bili samo ponavljanje obrabljanih kritičnih fraz, ampak stvarni govori, kot se jih v naši zbornici malo sliši. Sodrug E. Kristan je kritiziral vladno politiko na podlagi konkretnih slučajev, potem ko je popret krano razvil nekaj socialističnih misli o kapitalističnem in socialističnem društvu obče. Sodrug Brkič se je bavil v prvem delu govora s političnimi razmerami v Vojvodini ki so naslileno gašenje najprimitivnejših slovenskih in državljanskih pravic, v drugem pa je potvrdil proračun kritiki a stališča varovanja delavskih in ljudskih koristi napram isdatkom za vojsko, čvor itd. Sodrug dr. Sekulič se je bavil v glavnem s pravosodnimi razmerami, ter je navedel celo vrsto slučajev sodne korupcije v Vojvodini, ki so vzbudili v parlamentu naravnost senzacijo. Sodrug dr. Korun se je v svojem govoru bavil samo v finančno politiko države, posebno s valutnim vprašanjem in pa z ravnovesjem v državnem proračunu. Pri načelnem glasovanju o proračunu je socialistični klub glasoval seveda proti proračunu. V parlamentu je na raspravi tudi državno posojilo v znesku od 100 milijonov dolarjev v slatu (danes približno 5 milijard dinarjev ali 32 milijard kron). Posojilo je v glavnem namenjeno za popravo železniškega prometa in za zidanje novih železniških prog. Dasi ravno socialisti želimo dober železniški promet in posebno nova železniška proge, ki bodo zaposlile na desetisoče delavstva in ker so železnice predpogoj razvoja industrije, bo socialistični klub vendar glasoval proti posojilu, ker ne more sedanjih vladni zaupati tolike vsote denarja in pa ker smatra, da je posojilo sklenjeno pod tako neugodnimi pogoji, da se nam ne bo rentiralo. Zopet je govor o krizi vlade. Demokratično-radikalna vlada se zopet krha. Koliko časa bo še trajala ta vlada, se ne da proročevati. Če gre koalicijski v drobec, morajo priti nove volitve, kajti brez koalicijske ni nobena večina v parlamentu mogoča. Ker se nam pa zdi, da vladajoče stranke volitev še vendar ne žele prehitro, smo mnenja, da bodo radikale in demokrati vendarle še nekaj mesecev v medsebojni "ljubezni" vladali. Opozicija, ki pri volitvah ne more nič izgubiti, ampak utegne celo pridobiti se volitev ne boji, čeprav smo mnenja, da nove volitve ne bodo prinesle bogve kako drugačne slike kakor je pa slika sedanjega parlamenta. Razun če bi po novih volitvah Radici hotel priti v Beograd, To bi bil prvi korak k odzdravitvi notranjih razmer v državi. Za tako ceno bi se pač, izplačalo pogostiti današnje koalicijske v zrak in razpisati volitve. Ali kdo ve, kaj namerava Radici? Najbrže piti on sam tega ne ve! B. B.

Onemogla, nervozne ženske bodo gojile debile uspešne od pomoči kadar živajo SEVERA 5 REGULATOR. Točka za ženske. Prunajo bolečine, popri neredne funkcije, pomagajo osvoboditi oslabele ženske organe in jim povrne normalne razmere. Cena \$1.50. Vprašajte v lekarnah. W. F. SEVERA CO. CHICAGO, ILLINOIS, U.S.A.

CUNARD. Blizninci in odlični parniki v DUBROVNIK ali Siben, ki se lani s omenj in plevo hitro. ITALIA Aug. 12. V 6 DNEH V JUGOSLAVIJO. Na vsi parnikih, ki plujejo vzhaj YUGOSLAVIJO, se lani vrsto. Vsi parniki vrsto redno hitro kot hitro. MAURETANIA AQUITANIA BERENGARIA preko Cherbourg. Na vsi parnikih lani uporabljajo najhitrejšo in najbolj udobno opremljeno in v celoti novo opremljeno.

Kadar mislite na stari kraj, mislite na slovensko banko ZAKRAJSEK & GEŠARK. 70-9th Ave., New York City. Ona pošilja denar v stari kraj potem lastnih direktnih zvez s postjo in zanesljivimi bankami, prodaja parobrodne listke za vse valne preizkušene linije za potovanje v stari kraj in od tam sem, izdeluje letavo za družbe oseb in starega kraja in druge notarske listine. Za nadaljne pojavnice se obrnite na zgoraj navedeni naslov. Postrežba točna in solidna.

Jurkica Agićeva.

Povest.

Hrvatsko spisal Ka. Šandor-Gjalaki.
Prevel Fr. Orel.

(Dalje.)

A temu je redno sledil jok. Tega pa ni smel videti stotnik, ker in če bi jo bil karal. Zadnje dni pred odhodom pa je slednjš zelo mnogo govoril o odhodu, preužil vsa pota, ki vedejo v Pazarino, pregledal tudi poštno in brzojavno omrežje, po katerem se je s Pazarinci lahko v stiku. Saj ni tako daleč — ni — tolažil je ženo in hčer, — pregledal sem vse tozadevne zemljevide. S železnicno se dospje v poldrugem dnevu, poštni voz bi vporabil dva, največ tri dneva, — a brzojav, to gre pa naglo, — ako uradnik v Pazarincih ni slučajno pijan. Da — da! — to ni koncem sveta.

V.

Jurkica pa je dobro motrila žalost in teško skrbi, ki jih imajo njeni starši. Ravno ta okolnost jo je silila, da se kaže samosvestno, — radi tega je bila v njihovi prisotnosti vedno vesela in srečna. Po ves dan je prepevala, šalila se, da je do ulice doli odmeval nje svoki smeh. "Hvala Bogu; da vsaj dekle ne duše te skrbi!" — se je tolažila gospa. A vendar se je včasih glasila pesem, — kakor je ni navdajalo arce. Pa tudi ni moglo biti drugače. Sirota Jurkica je čutila v svoji notranjosti vse drugače, negoli je to odkrivala. Kakor da bi jo kaj dušilo v grlu ob misli, da odsej bo brez njih, — brez svojih roditeljev! Ni mogla pojmiti, kako bo mogla živeti brez njih in tako daleč od njih. Domišljaja jej ni mogla vteleti ali ni na pol jasne silke o bodočem življenju. Do sedaj, — ne hipa brez njih, a odsej od ranega jutra do poznega večera popolnoma sama, vedno brez njih. Kako-li mi bode tam doli zjutraj, kako pri kosilu, kako se sprovede večer? Kako — tako? A zastoj se je vpraševala. Duša jej je ostajala pusta prazna in žalostna.

Še le tedaj, ko se je demislila, da sta jej roditelja že v letih, kako lahko obolita, a stregli jima bodo ti — otročaji! — oh, — strah in grosota te misli jo je stresla po vsem telesu. A tudi radi bratcevoj jej je bilo žal. Bila jim je skoraj druga mati. Skrbela je za njihova oblačila, poučevala jih in bolj so jo ljubili, nego-li očeta in mater, — a sedaj, dolgo bo, predno se zopet sliši z njimi. Tolažila se je z radovednostjo, v koliko se spremeni v tem dolgem času, koliko dorastejo. "Zorica bo najlepša, a Dušan — do leta cel junak!" — Niti na to ni smela misliti, da bo morala zapustiti te ozke, tako dobro jej poznane prostore domače hiše. Ni bila to hiša njena ali njenih roditeljev, pod tujo streho so bivali, — a to ni manjšalo njene bolesti; Jurkici so bili ti prostori stari znanci, draga last, gorče priče lepih, milih, a prošlih otroških let. Vsaka pega na steno zašrtana je tudi v njeni duši! A pohištvo? To je zgodovina življenja njenega in njenih roditeljev. Doba detinstva, pripovedovanje starišev, — vse je bilo vdolbljeno v temnem lesu in bledih krpah teh stolic, mix in omar, cela zgodovina je tu zašrtana a tajno, nevidno, toda občutljivo roko, s čitanje te prošlosti s teh predmetov bolelo jo je zelo, zelo, ob misli: danes jutri poredeh vsemu temu: "Z Bogom!" Slovanska njena duša, po naravi še nadlatsko, kamoli še v primeri z germanako, ali celo šidovako — tešla je le za domačo grudo, domačo streho, — in trpela je neznoane muke v svesti si, da se jej bo ločiti za vedno.

A kakor jej je bilo težko posloviti se od domače hiše, tako jo je ganila ločitev tudi od zgradbe preko teh zidov, bilo od ulice, bilo nasprotne hiše, bilo vsega trga, da — za vsem Zagrebom je žalovala. Ah, — ta, Zagreb! Detinaka njena leta, — cvetna, jasna dekliška leta, — vsa, vsa, — so tako spojena sa Zagrebom. Od nekdanj se se je Jurkica rada ugliabljala v ono temno pogorje za mestom, v one neke hribočke tam do Griča, svetle in zelene kakor perje eksotičnih ptic, oni mikavni sveči Tuškance, — a po največ ono milo Kaavrske doline, ki jo je vedno vtipljala, sedaj v sen neke lirične pesmi, sedaj v tajinvenost romantične balade. Tudi mesto samo, najbolj pa Ilica, zasidila se jej je globoko v srce. Kako milo, kako dragi bili so jej svoječasno sprehoi v oni burni gnječji Odslej — ne bo jih več. Teško jej je bilo po osebnostih, ki jih je tu srečevala; ne bode več videvala rasposajenega ševčarjakega ali pekovskega učence, ne drugih služabnikov; ne bo jej udarjal na uho trdi korak izmučenega zagorskega kmeta; žalovala je celo po onih drugače tako dolgočasnih in neuhovitih, otrpnelih obrabih uradnikov, ostrizenih v oesarsko brado, a tudi za onimi "elegančnimi" gladalni jej je srce plakalo — vsega tega ne bo več.

Drugače ni jej bilo žal. Da gre v tujino, med nepoznane ljudi, to je ravno ni plašilo. Mlada jej dobra duša, nedotaknjena od sveta, ni mogla znati, kakš so ljudje in kako so nagnjeni bolj slepemu zatiranju in slobi. Radovednost je učinkovala nanjo celo nasprotno, da se je radovala bodočemu občevanju z njimi. Največ se je veselila, kadar se je domislila žole. Veselila se je posebno otrok, ki jih bo poučevala; obetala si, da se bode neumorno trudila, da bo njen razred rea uzoren. Že sedaj je računala, na kak način si pridobi ljubezen otročev, izmišljala je igre, s katerimi jih bo zabavala, v duhu je že gledala ona zdrava, polna lica mlaih nemirnežev, slišala njihov zvonič smeh, — videla jih okoli sebe, in bilo jej je, kakor da gleda angelje, mislila na angeljako mehki čut nedolžnih onih duše, — s jedno besedo — ona je že sedaj ljubila te nepoznane otroke.

Ako je oče mislil na "skušnjave" — je tudi Jurkico napadla misel. Ali, kakor se ni bala tega mati — tako tudi ona ne. Povsem nedolžna ni mogla misliti na nevarnosti, ko se je spomnila markikaterega nasveta izza šolske dobe, obranil jo je sopet ponos njene deviške duše. Misel, da se jej sedaj ponudi prilika, da morda naleti na mladeniča, ki bo vreden njene ljubezni in po kateri bo koprnal, — bila jej je ugodna. Občutila je pri tem neko posebno sladkost, neko žejo in radovednost. Na vse zadnje se ni v njenih dvajsetih

letih zastoj razvijalo ono lepo telesce! In vsa duša jej je vzkliła visoko — v bujne višave domišljije, zibala se tam v čarobnih slikah, od katerih najdalje trajajoča — a najnejasnejša ona, ki jej je predočevala v polutemi mlada zaročena na svetem kraju, pred oltarjem. Sramečljivosti je pordela do vrh čela, stresla se jej je roka, da se je zbudila od krvi, in šele tedaj se je mladenka vzdudila iz svojih sanj ter se silo raspršila take misli. In to se jej je posrečilo vsakikrat. Torej vendar — stotnikova ni se motila, ko je trdila, da Jurkica je "karakter".

Tako so pričakali današnjega dne. Bilo je 29. oktobra. Zlagajofa priljago v zaboj, plakala je mati — plakala je hči. Šele tedaj pa, ko je dospel postrešček, ko so zaklenili veliki, rjavo pobarvani zaboj in ga je mož tudi odnesel, začela je stara gospa grenko in bolešno tarnati ter vzdihovati v enomer: "Bog moj, — zdi se mi, da se mladenko krsto odnesli iz hiše. Jój, jój, — morda se ne bomo videli nikoli več —!"

Strogo in osorno je moral nastopiti oče, da je napravil konec temu mučnemu prizoru. A tudi tukaj še — na tem praznem, dolgočasnem kolodvoru — bušali so Jurkici v ušesih obupni materini kliči; globoko so jej segali v srce, kakor bi se jih bala; bilo jej je, kakor da zveni iz njih nekaj proroškega, in duša se jej je krčila od bolesti ločitve in muk črnih slutenj.

Žvižg lokomotive je vsem presekal nit dose-danjih razmišljanj. Nehal je stotnik, nehala stotnikova, nehala tudi Jurkica z razmišljanjem o komaj prošlih dneh. Zopet so se, a to ne samo telesno, ampak tudi duševno, znašli na kolodvoru. V prvem trenutku so vsi trije skočili k oknu, da se uverijo, jeli ta vlak dospel. A bila je le niska lokomotiva, ki se je počasi premikala sedaj naprej, sedaj zopet nazaj. Med tem se je solnce že zašlo. Nastopila je zopet jesen z vsami svojimi pravici in skoci okno je silil sveži hladni večer in vzduh. Prikazovali in zbirali so se že železniški postreščki, prihajali so vedno gosteje kmečki in delavski potniki, in kmalu zatem so doneli iz čakalnice tretjega razreda vik in krik, pesem, smeh in prepir. Trenutek kasneje se je prikazala na vratih perona oseba vstarjarsva; pomolil je glavo v čakalnico, orsi se Bog zna kod, se vrnalnik takoj zopet ter zapri vrata za seboj; a stotnik ga je uprav hotel vprašati, kedaj odide vlak. Za nekoliko časa je zopet zakumelo s ceste. Bil je to ropot težkih voz. Prikazal se je najprej jeden, pa še dva ali trije hotelski omnibusi. Izstopilo je iz njih nekoliko potnikov, ki so najhitreje pometa-li svoje kovčke po klope čakalnice, sami pa so požurili v bližnjo restavracijo.

— Ne pozabi, Jurkica, pogledj v to košarico sem spravila piščance in kifeleci! — je rekla gospa Agićeva.

— Želiš-li čašo piva? — jo je vprašal Agić ter segnil v žep, da se prepriča, koliko ima denarja.

Med tem se je zmrščilo. Služabniki so prič-gali plinove luči, pustivši za sedaj vsako tretjo svetiljko še nevgano. Od zunaj je bilo slišati, kako je vsakotoliko dospela kaka kočija in dvorans se je polnila bolj in bolj. Postreščki so letali po hodniku hitro in žurno. Trenotno se je pokazal kak železniški uradnik, hodeč važno; kakor skrbipoln je hitel od jednega konca zgradbe na drugi ter je z nezadržno nadutostjo premetrival vso množico potnikov, ki jo je smatral kakor potreben predmet svoje znamenitosti. Prihajali so posamečni viaki. Razdraženost stotnikova je dose-gala vrhunec. Bil je kakor izgubljen. Naposled je imel oditi tudi vlak v Žakanj. Vrtar je vstopil in kileal postaje, mimo kateri bo vozil vlak. Po sre-šči je vprašala Jurkica v tem hipu očeta za vozni listek. A glej! — ni ga še preskrbel, a tudi priljage ni bil še oddal. Zdelo se mu je cela večnost, dokler se je preril do blagajne ter kupil tu vozni listek in oddal prljago; a od nekod — tam zuna-j mu je zadonel glas svončka — znamenje, da vabi še vdrgo. Mej tem, ko je urejal vse potrebno, je bil še skrajni čas, da si Jurkica zagotovi v kupeju svoje mesto. Zato si prav za prav niso rekli niti: "Z Bogom!" — temveč pohiteli so brzim korakom jeden za drugim k vlakcu, vsaki noseč v roki ali kak omot, ali košarico, ali torbico. A stotnik je poleg drugega nesel tudi podvzglav-je.

Jurkico sta obviadali razdraženost in nemir-nost. Ni pazila, v kateri voz vstopa ter krenila takoj v prvi, jej nablížji. Še-le sprevoednik jo je o-pozoril, naj vstopi v oddelek, dolobeni za gospe.

V kupeju sta že sedeli dve sopotnici. Oče jej je pomagal, da je svoje stvari spravila na police. Ona pa ga je opominjala, naj izstopi, da že sama vse uredi, da vlak odide hip za hipom. V tej razburjenosti komaj da mu je podala roko v slovo in ga spremljala do stopnice. Na zadnji stopnici se je vrnalnik ter jo solsnih očih poljubil na čelo. Mati pa, stoječa tam na peronu, kakor okamnela, je obupavala, ter brez misla, mehanično blago-elavljala Jurkico in vlak znamenjem sv. križa. Solze so je zalile, tako, da ni videla ne vlaka, ne hčere. Sprevoednik je dospel, zapri vrata kupeja in vlak se je začel pomikati. Silno žumenje, div-je puhanje in jaki ropot lokomotive tresel je ne-bo in zemljo, zašvižgalo je, kakor bi vrezalo, šil-pe na okencih so zašvenketale in tresle se dalje, lesene klopi so škripale in pokale, a spodaj pod vozom je škripalo železje in so švenketale verige. Jurkica se je namroč prvikrat vozila po železnici, zato jej je ta ropot in to silno tresenje razbur-jalo živce. Tesno jej je bilo pri arcu in bala se je. Ko se je nekoliko umirila, spomnila se je šele, da prav za prav se niti ni poslovila od starišev. Namenila je bila, da bo z robcem mahala v poz-drav, dokler bo videti na kolodvor. A na vse je posabdila in očitala si je grdo nehalčnost. Bol za domom in stariši obvezala jo je tako, da so jej počele curkom rositi solze niz lica. V tem trenutku ni mislila na nesrečo drugega, niti ni prav pojmi-la, kam in na katero stran se vozi. Šele izza prve postaje se je ozrla in spazila svoji sopotnici. Jed-na teh je kazala, da je najbrže dekla, perica ali kaj takega. Njene velike košare se namroč ni mo-glo spraviti na police, ostala je na podu in tišča-la je Jurkico v kolenu. V svoji žalosti ni dolej niti občutila tega, a ni si upala, kaj oporekati.

(Dalje prihodnjik.)

Frank Keller: Blagajna velikega vojvode.

Roman.

Iz švedčine prelofil F. J. — o.

(Dalje.)

"Koliko!" je vprašal smeje I-saacs!

Filip je lepo pogledal ček, ki mu ga je malo poprej izročil gos-pod Isaacs in popolnoma resno odgovoril:

"Najmanj 10.000 ... Toda se-daj, gospod Isaacs, preštudirajva malo te številke in računajva."

Gospod Isaacs je sedel za pisal-no mizo in Collin mu je predložil celo koo papirja in raznih račun-skih izvlečkov, ki jih je bankir začel pregledavati. Po več minut je bral in računal te številke, de-lal si razne pribebečke, sošteval, odšteval, množil in delil, potem pa je zopet motril z začudenimi pogledi svojega gosta, ki je sedel zavaljen v naslonjač, kadil mirno svojo cigaro, ko je pa pokadil, si je prižgal molče novo. Iz ulice so je čulo zamolklo bučanje dopol-danskega cestnega življenja Lon-dona. Naenkrat so začeli zvoniti zvonovi bližnje cerkve, takrat pa je gospod Isaacs vstal in rekel:

"Vrag naj vas vzame, gospod profesor. Mislím, da ste re našli zlato jajce, kakor ste malo prej rekli. Mogoče se bom radi tega, kar storim, še kesal, toda za dan-es zaupam na vašo prekanjenost. Na vsa način pa naredim največjo kupčijo v svojem življenju."

"Samo za sedaj, gospod Isaacs" — je rekel hitro Collin, "kajti po-časni in pozneje napraviva še veli-ko boljše in veliko večje kupčije."

Gospod Isaacs je odvrnil hlad-no:

"Ako naju že pri tej kupčiji ne vzame oba skupaj vrag. Vse de-talje in malenkosti preštudirava po kondanih volitvah. Kakor vede-te, se vrše jutri volitve. Objubl-jam vam pa že danes, da vam o-nega dne, ko mi predložite natan-čen načrt, izplačam brez vsega 1 milijon 750 tisoč funtov."

"En milijon sedemstoštrideset tisoč funtov," je popravlil Collin.

"Porabili ste na moj priprevek." Bogati bankir se je od arca sme-jal, stari in sivi profesor pa je od-šel počasi s sklonjene glavo in trudnimi koraki skod vrata.

III. POGlavJE

priveda bralca v Paris, kjer spo-mna mlado in tajinstveno damo.

Bilo je četrtega marca 1910; okoli pol sedmih zvečer se je vleg-la nad Paris neka in prozorna megla. Deževnim dnevom, popla-va reke Seine so sledili jasni solnčni dnevi, ki so obsipali in ob-jemali Paris ves dan z valovi solnčnih žarkov in opojne toplote; večeri so pa bili navadno hladni in megleni.

Na bulvarih je vrvel veliki pro-met svojo pot neprenehoma nap-rej. Luči iz svetilk avtomobilov se so križale kot niti prepletene v pestrem orientalskem šilimu, sestavljale in spajale so se za tre-notek, nato pa zopet raztrgale. Avtobusi se so pomikali hrupno in nerodno po ulicah, tu in tam se je pojavila kaka kočija v počas-nem pogrebnem taktu. Obraz za-spanega izvoščka pod belo dežev-no kapo je bil rudeč in nabuhel, konj pa je kimal trudno in zaspa-no s glavjo. Hripavo kričanje pro-dajalcev novin pa je prevpilo ves ta hrup, celo ropotanje in drda-nje avtobusov: "La Presse, un sou, la Presse!"

Začeli so zapirati prodajalne, po hišah so sedaj zašleste elek-trične reklame, ugasnile in se zo-pet zasvetile v vedno se ponavlja-jočih modro belo-rdečih lučih. Pred kavarnami so kljub precej hladnemu večeru sedeli bulvarski pohajaleci pred čašo absinta ali vermuta.

Na terasi pred Cafe de la Paix je sedel za mizo mlad in eleganten gospod; star kakih 34 ali 35 let, in srkal mirno svoj absint. Njegov obraz je bil odkritosreč in prija-zen, imel je male temne brke in pametne črne oči. Teško bi bilo pogoditi, ali je Francoz ali kaj drugega. Tega ne bi mogel pogo-diti niti natakar, s katerim je spregovoril tuje, par besed v po-polnoma pravilni francoščini. Iz-te pravilne francoščine, kakor tudi po obrazu, bi vsak sedil, da je mladi gospod Francoz. Toda po njegovi obleki in po kupu angle-ških časopisov, večinoma borznih, ki so ležali na njegovi mizi, bi šlo-vek sedil, da je Anglež.

Sedel je naslonjen v pleteni na-

slonjač. Njegova miza je bila v prvi vrsti ob pločniku. Vse druge mize v prvi vrsti so bile prazne. Zdajnjaj se je zaletel kdo ob njega, ali on se ni menil za take malenkosti, neprenehoma se je smehljaj, a njegov obraz je izra-žal veselo samozadovoljstvo, po-sebno ako je vzol v roke ta ali oni list in ga s kratkimi pogledi pre-gledal. Kdor bi ja dej šasa opa-zoval, mislil bi, da sanja in to prav posebno prijetne sanje.

Toda bilo je usojeno, da te sa-nje končajo nenadoma in nepri-a-kovano.

Svetlo rdeče pobarvan avtomobil je zavil hitro okoli ogla Rue Auber. Avtomobil je vozil in zavil s tako naglico, da se je nagnil precej na levo stran in to ravna proti terasi Cafe de la Paix. Še predno se je popolnoma ustevil, odprla so se z veliko naglico vrata in iz avtomobila je skočil nek-ko, zavil v velik in dolg plašč. Zaloputnil je z vso naglico vrata in rdeči avtomobil, ki se ni hotel niti ustaviti, ampak je samo malo zmanjšal svojo brzino, jo je po-tem zopet povečal in naenkrat za-vil proti Boulevardu des Capucci-nes, kjer bi skoraj trebil ob neko kočijo, in izginil s svojo prejšnjo divjo brzino v smeri proti Place de l'Opera. Za njim je gledal samo kočijaž in sa ga preklinjal.

Ves ta dogodek je trajal svojih 30 sekund.

Mladi mož, ki je iz naslončaja a pol zaprtimi očmi opazoval ves ta dogodek, se je naenkrat dvignil. Kar je videl dosedaj, je bil nav-ten prizor, ki se dogaja vsak tre-notek na pariških bulvarjih, kar pa je sledilo, ga je prebudilo iz njegove zamišljenosti in izvalo nje njegovo pozornost, ker mu ni bilo razumljivo.

Še predno je mogel dospeti rde-či avtomobil na Place de l'Opera, je oseba, ki je skočila malo prej iz njega, naredila par hitrih kor-kov — bolje rečeno skokov čez plo-čnik, hitela proti mizi, kjer je se-del mladi gospod s črnimi brkami in brez vprašanja in obotavljanja sedla za mizo. V istem trenutku čutil je mladi mož na svojem ra-menu malo roko, a ob svojem des-nem ušesu občutil je gorak in spe-han dih. Začutil se je, ko je alisal naenkrat kratko in pretrgano šepetanje:

"Rekíte me gospod, ako ste kv-alvir. Zasledovali so me v mojem avtomobilu, mogoče so mi je po-srečilo, da sem jih preslepila. Bodi-te popolnoma mirni, govoritét z menoj, kot da sediva še dalje ča-sa skupaj v družbi, govorita z menoj, kot da sem vaša prijatte-

lica. . . ah vidite, gospod, so is-ti!"

Tudi ta prizor je trajal kemaj pol minute. Utišnil je nežni glas, mala roka je stisnila njegovo ra-mo, da je čutil popolnoma dobro vse njene nerodne prste, dihanje neznanne dame pa je bilo vedno bolj vroče in sphenječše. Pogledal je v smeri, kamor je obrnila tudi ona svoj obraz prekrit z gostim pajčolanom in zagledal je, kako se je pojavil izza ogla velik črn av-tomobil s tihim, skoro nečujnim motorjem. Par trenutkov, ki so sa pa zdeli mlademu gospodu nesko-neno dolgi, je bilo videti, da se bo avtomobil ustavil; njezove bele svetilke so blestele mrzlo in skoro grozeče. Tudi ta avtomobil je za-vil proti Boulevardu des Capucci-nes, potem pa je z največjo nagli-co vozil proti Place d'Opera, od-koder se je naenkrat zašlišalo hri-pavo žvižganje svetlosrdečega avtomobila. Mladi gospod je mi-slil, da se je moral srni avtomobil radi kakega prometnega zaštoja nekje ustaviti in da je posrečil na ta način našrt njegove neznan-ke. Nehote se je globoko oddahnil in obrnil k svoji neznaniki, da bi ji čestital. (Dalje prih.)

Za kuhanje piva doma

Imamo v talogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas, kuhanje vedno te najboljši in najče-njejši. Dobili je tudi zbirko sodov, sladkarij in raznih lončev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po po-šti, točno v vse kraja.

Groceriesiam, sladničarjem in v pro-dajalnia železnine damo primeren po-pust pri važjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

8401 Superior Avenue, Cleveland, O.

EMIL KISS, bankir,
133 Second Ave.,
NEW YORK, N. Y.
ZASTOPNIŠTVO
Številni bankir D. D. Zagreb, Prvo Hrvatsko Študentsko, Zagreb, Francosko-Slovenska Banka, Beograd, in ožih okolišah v Jugoslaviji
Inkluzivno v ceno: AMERIŠKEM dolarju v slovenski kroni v slovenski kroju
POTOM POSTE IN BRZOJAVNO.
PREJAZAN SIFKANTE ZA VSE ZONE.
VSE FRANKSKIM ROJAKI IN STARIŠKA KRAJA.
ORAVLJAN VSE HANONSKE POGLE.
PREJAZAN DENAR NA VLOGE IN PLAGOVEN 4% OBREŠTI.
Pišite po anah.

EMIL KISS, bankir,
133 Second Ave.,
NEW YORK, N. Y.

GROZDJE GROZDJE GROZDJE
Ako želite en ali več železnih voz svojega grozdja, tedaj ne za-mudite, temveč pišite nam takoj za vsa pojavnja v angleškem ali pa v slovenskem jeziku. Mi prodajajo v raznih količinah in razno grozdje čisto teko bokas prosto. Mi nakladamo kars v našem založ-nem magazinu in se posebno pazi na vsako pošiljitev. Pišite še danes za ceno na naslov:
P. ERLICH & COMPANY,
267 Wholesale Terminal
Los Angeles, California.

ROJAK PAJK JE
V trgovini nad 16 let, na tisoče dolarjev raspolije blaga po celi Ameriki pa se ni nikdar alitale da ni vsak dobil poštno blago. Kdof od nas enkrat kupi, se kupi. Polijta brezplačne cenika po celi Ameriki za ure, slatinna, srebrnina, diamant, prstane, dalje prave glasne Columbia gramofone, slovenske in v vseh drugih jezikih gramofonske plošče, zastave, regalije, kape l. t. d.
On je edini pravi zastopnik v Conemaugh, Pa., za Columbia gramofone in plošče.
En sam poskus in prepričali sa bodeta.
IVAN PAJK, 24 Main St., Conemaugh, Pa.

DELNICE JADRANSKE BANKE.
Narastajoče poslovanje Jadranske banke v zvezi z njenim eks-pansivnim delom v vseh panogah gospodarskega življenja v domovini je iskazalo potrebo povečati lastna obratna sredstva zavoda. V izvršitvi sklepa občnega zbora od 27. maja se je sedaj povilo del-niško glavnicu od 120 milijonov kron na 240 milijonov kron s izdajo 300.000 delnic po K 400 ali din. 100 nominalno.
Iz mnogostevnih vprašanj naših strank glede nakupa delnic nam je skiptati, da bojo naši izseljenci želeli nabaviti delnice III. izdaje, valed česar se je rok za podpisovanje v Ameriki podaljšal do 30. oktobra tekočega leta. Naši izseljenci, ki še niso delničarji lahko kupitje delnice pod istimi pogoji kakor nedelničarji v domovini.
Cena za eno delnico je (K 400 za glavnicu in K 360 za rezervo)..... K 760.— doštvetvi 5% obresti od 1. jan. do 31. okt. 1922..... 31.70
K. 791.70
Delnice imajo pravico do dividende sa leto 1922.
Za leto 1921 dividenda je iznasala 12% to je K 48.— in je pri-čakovati sa leto 1922 še boljše dohodek.
Za vpis in informacije se obrnete na:
FRANK SAKSER STATE BANK
GLAVNO ZASTOPSTVO JADRANSKE BANKE
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.